

Cztery kroki do wyższej emerytury

Starzenie się społeczeństwa ma znaczący wpływ na system emerytalny.

Zgodnie z prognozami demograficznymi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)¹, udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczeństwie wzrośnie z obecnych 16,8% do 29% w 2040 r., a następnie do 37,3% w 2060 r.²

W 2007 r. na 1000 osób w wieku produkcyjnym przypadały 553 osoby w wieku nieprodukcyjnym³. W 2060 r. na 1000 osób w wieku produkcyjnym będzie przypadać – zgodnie z prognozą demograficzną – 1070 osób w wieku nieprodukcyjnym. Oznacza to, że coraz mniej pracujących będzie finansować świadczenia emerytalne zwiększającej się grupy osób w wieku emerytalnym.

Potwierdzają to prognozy Unii Europejskiej⁴, według których w Polsce w 2060 r. może być więcej nieaktywnych zawodowo osób starszych niż osób pracujących, a stosunek przeciętnej emerytury do średniej pensji w gospodarce może spaść z 56% w 2007 r. do 31% w 2060 r. Szacuje się⁵, że emerytura wypłacana z dwóch obowiązkowych filarów (ZUS i OFE) będzie za ok. 35 lat o ponad połowę niższa od ostatniego miesięcznego wynagrodzenia osoby przechodzącej na emeryturę – stopa zastąpienia brutto⁶ może spaść z 63,2% w 2006 r. do 47,5% w 2046 r.

Jak w tej sytuacji można zadbać o wyższą emeryturę?

Można podwyższyć stopę życiową po zakończeniu aktywności zawodowej samodzielnie oszczędzając na emeryturę. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF) proponuje cztery kroki:

¹ „Prognoza wpływów i wydatków funduszu emerytalnego do 2060 r.” ZUS, marzec 2010 r. – przygotowana na bazie „Prognozy demograficznej na lata 2008 – 2035” sporządzonej przez Główny Urząd Statystyczny w 2008 r.

² Według Głównego Urzędu Statystycznego („Rocznik demograficzny 2010”) współczynnik dzietności (liczba dzieci przypadająca na jedną kobietę w wieku rozrodczym w całej populacji) wyniósł w Polsce 1,39 w 2008 r., przy średniej dla krajów Unii Europejskiej na poziomie 1,58 (serwis internetowy Eurostatu: [link](#)). Za poziom współczynnika dzietności pozwalający na utrzymanie liczby ludności (prostą zastępowalność pokoleń) uznaje się najczęściej 2,1.

³ Do grupy osób w wieku nieprodukcyjnym zalicza się osoby w wieku przed- i poprodukcyjnym.

⁴ „The 2009 Ageing Report: economic and budgetary projections for the EU-27 Member States (2008 – 2060)”, The Economic Policy Committee (AWG) & The European Commission (DG ECFIN), 2009 r.

⁵ „Updates of current and prospective theoretical pension replacement rates 2006 – 2046, Annex – country fiches” ISG, The Social Protection Committee, 2009 r.

⁶ Stopa zastąpienia brutto – procentowa relacja całkowitej emerytury brutto do ostatniej płacy brutto, obrazuje jak zmienia się standard życia po przejściu na emeryturę.

Krok 1. Sprawdzić na jaką emeryturę można liczyć z dwóch obowiązkowych filarów (ZUS i OFE).

Pomocny może być [kalkulator emerytalny KNF](#).

Krok 2. Regularnie (np. raz na kwartał) sprawdzać wyniki inwestycyjne OFE.

To nieprawda, że wszystkie OFE osiągają takie same stopy zwrotu z inwestycji. Dlatego warto śledzić wyniki inwestycyjne osiągane przez poszczególne fundusze w długim terminie i stabilność wyników. Źródłem informacji mogą być publikowane przez KNF dwa razy w roku, na początku kwietnia i października, [zestawienia trzyletnich stóp zwrotu funduszy](#). Stopy zwrotu OFE za inne okresy można wyliczyć na podstawie [dziennych wartości jednostek rozrachunkowych funduszy](#). Trzeba jednak pamiętać, że są to wyłącznie dane historyczne i nie ma gwarancji powtórzenia się ich w przyszłości. Zmiana OFE raz na dwa lata jest bezpłatna.

Szczególnie ostrożnie trzeba podchodzić do informacji przekazywanych przez akwizytorów OFE, bo za pozyskanie klienta akwizytor otrzymuje prowizję.

[Najczęstsze nieprawidłowości przy akwizycji do OFE](#)

Krok 3. Założyć indywidualne konto emerytalne (IKE).

IKE działa podobnie do długoterminowej lokaty, chociaż zysk może być wyższy niż na lokacie. Zyski są zwolnione z podatku od dochodów kapitałowych (tzw. „podatku Belki”)⁷ w przypadku wypłaty środków po 60. roku życia. Każdy, kto chce korzystać ze zwolnienia od podatku może posiadać jedno IKE, ale wolno je przekształcać w inną formę już po roku bez żadnych opłat oraz wpłacać dowolne kwoty w różnych odstępach czasu. Aby stać się uczestnikiem IKE wystarczy mieć ukończone 16 lat.

IKE daje możliwość wyboru sposobu oszczędzania, który należy dopasować do swoich oczekiwań oraz wiedzy z zakresu finansów. Umowa o prowadzenie IKE zawierana jest pomiędzy oszczędzającym a: bankiem, funduszem inwestycyjnym, zakładem ubezpieczeń (ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) lub podmiotem prowadzącym działalność maklerską⁸.

[Informacje statystyczne o IKE w I półroczu 2010 r.](#)

⁷ Zwolnienie podatkowe ograniczone jest limitem kwotowym, który w 2010 r. wynosi 9 579 zł (trzykrotność prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok, określonego w ustawie budżetowej).

⁸ [Lista instytucji finansowych prowadzących IKE](#).

Krok 4. Spróbować przekonać pracodawcę do założenia w firmie pracowniczego programu emerytalnego (PPE).

Pracodawca może utworzyć dla swoich pracowników program umożliwiający gromadzenie dodatkowych środków na przyszłą emeryturę, w ramach którego do wybranej instytucji finansowej odprowadzane są składki uczestników programu (składka może wynosić do 7% wynagrodzenia pracownika). Podstawą funkcjonowania PPE jest umowa zakładowa (zawierana przez pracodawcę z reprezentacją pracowników) oraz umowa z instytucją finansową.

[Jak utworzyć PPE - poradnik pracodawcy.](#)

Tworząc PPE pracodawca może skorzystać z ulgi w świadczeniach na ubezpieczenia społeczne, bo wartość finansowanej przez niego składki nie jest wliczana do wynagrodzenia pracownika stanowiącego podstawę ustalenia obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Z punktu widzenia pracownika wpłaty do PPE są opodatkowane PIT (jako przychód pracownika), więc zyski kapitałowe osiągnięte przez uczestników w związku z inwestowaniem składek oraz wypłacane świadczenia są wolne od podatku dochodowego od osób fizycznych.

[Informacje statystyczne o PPE w 2009 r.](#)

Wnioski

- O wyższą emeryturę trzeba zadbać odpowiednio wcześniej – ile sami odłożymy, tyle będziemy mieli „na starość”.
- Im wcześniej zaczniemy oszczędzać na emeryturę, tym większy kapitał mamy szansę zgromadzić. Dodatkowe oszczędzanie na emeryturę jest szczególnie opłacalne dla osób młodych – dzięki procentowi składanemu⁹ regularne odkładanie nawet niewielkich kwot, nie obciążających nadmiernie budżetu domowego, może pozwolić uzyskać znacząco wyższą emeryturę, przy ograniczonym ryzyku.
- **Przykładowo, regularne odkładanie przez 40 lat co miesiąc 90 zł (czyli ok. 3 zł dziennie), przy założeniu rocznej stopy zwrotu z inwestycji na poziomie 7%, przyniosłoby ok. 230 tys. zł dodatkowego kapitału emerytalnego.**

⁹ Procent składany to sposób oprocentowania środków pieniężnych, polegający na tym, że np. roczny dochód w postaci odsetek jest doliczany do wkładu i procentuje wraz z nim w roku następnym.